

A portrait of Javier Pacheco, a middle-aged man with a beard and mustache, wearing a dark grey sweater. He is sitting in a red chair, looking slightly to his left with a gentle smile. His hands are clasped in his lap. The background is a blurred interior with wooden paneling and a window.

ENTREVISTA

Javier Pacheco

Des de que a mitjans anys noranta Javier Pacheco (1970), es va afiliar a CCOO fins ara al final del seu mandat com a secretari general, ha pogut testimoniar les profundes transformacions del món del treball i de tota la societat catalana. Les repassem amb ell.

Entrevista
Mar Calpena

Fotografies
Andrea Silván

— Quin balanç fas dels teus anys al sindicat?

Faig un balanç no dels 8 anys com a secretari general, sinó dels 16 anys des que vaig sortir de l'empresa. En aquest temps hem viscut la crisi financera, la política i la sanitària. I al sindicat hem passat de la resistència a la conquesta. Hem reconstruït una part important de l'estructura de drets col·lectius d'aquest país i hem desenvolupat un paper cabdal per poder definir-los en el marc legislatiu i en la negociació. Hem transformat la vida de molta gent.

— Parlem d'aquestes tres crisis, començant per la financera.

Suposa un gran daltabaix, material i psicològic. Per a molta gent va ser un trauma. Vam perdre milions de llocs de treball. Vam patir les xifres més altes d'atur de la nostra història democràtica. La gent perdia la feina i perdia la casa, amb una pèrdua del 30 % de la força del treball als sectors industrials. Va ser brutal. El primer any que vaig ser a la Federació d'Indústria vam negociar 900 expedients de regulació d'ocupació. Treballàvem molt per fer front a la crisi i convocàvem vagues contra les retallades, però teníem la sensació que no ens en sortíem. Mantenir la tensió va ser un esforç important i crec que ho vam aconseguir.

La covid ha estat la situació més dura, sense cap mena de dubte. Però la resposta també és el meu motiu d'orgull més important.

— **Veus paral·lelismes amb la crisi d'habitatge d'ara?**

Hi ha una diferència fonamental. L'increment cap al crèdit no existeix. Per tant, la bombolla de preus no està arrossegant la gent a endeutar-se. Allò era portar la gent a un precipici i empènyer-la. Ara hi ha un problema important d'emancipació, de poder desenvolupar les vides de manera més personal, tant per als joves com per a les noves realitats socials que venen de la migració, que ja són un 20 % de la població. El problema ara és d'accés, però no d'endeutament.

— **I, després, va arribar el procés.**

Tenia una caracterització molt diferent i altres exigències. Som l'organització més gran de Catalunya, la que té més persones amb un mateix projecte, i això comportava responsabilitat. Va significar una tensió que tothom patia i que podia haver estat un trencament també dintre de l'organització.

— **Hi havia interessos per capitalitzar o trencar el sindicat?**

Eren per intentar vincular-lo als objectius d'alguna de les parts. No hi havia grisos: o eres aquí o eres allà. Totes dues parts entenien que, si el sindicat basculava cap a un lloc o cap a l'altre, tenien probablement el punt de desempat. Podríem haver pogut prendre la decisió, si els afiliats i afiliades ho haguessin plantejat. Al meu parer no era cap solució, perquè era alimentar encara més la fractura i anava contra els nostres valors principals i la vocació unitària. Havíem d'intentar cosir la societat. I ha estat una aportació

importantíssima, perquè avui Catalunya és una societat cohesionada.

— **S'ha arribat a entendre del tot aquest paper?**

Hi ha interessos per explicar les coses d'una altra manera, però estic ben segur que els principals grups polítics han fet un reconeixement implícit del que vam fer. Això reflecteix també un model on la influència i la participació del sindicat en la concertació social han millorat el país. Si mirem el nivell de participació de representació, tenim 24.500 persones que representen el sindicat a les empreses i el nombre d'afiliats i afiliades ha crescut en aquests anys en més de 7.000 persones. Penso, doncs, que la realitat ha estat entesa.

— **I, llavors, la COVID...**

Ha estat la situació més dura, sense cap mena de dubte. Semblava una pel·lícula de terror. Però també és el motiu d'orgull més important. Ho he explicat moltes vegades: vam reaccionar amb un marge de 48 hores. Van decretar l'estat d'alarma un dissabte al matí i dilluns nosaltres teníem l'organització confinada i treballant. Vam atendre més de 700.000 persones els primers 3 mesos. L'Ajuntament de Barcelona, amb un pressupost i uns recursos molt més elevats, he llegit que en va atendre 25.000. És una passada. I, d'altra banda, vam treballar totes les mesures que es plantejaven per a la protecció de l'ocupació, vam participar en la construcció de normatives i en escuts de protecció social...

— **Parlem una mica de negociació col·lectiva. Quin balanç fas d'aquests darrers 8 anys?**

Hi ha dues vessants. D'una banda, la tripartida, que ha estat molt fructífera, amb fites històriques. Hem començat a incidir en les propostes pressupostàries i s'ha donat institucionalitat a la concertació en la llei de participació institucional del 2020. De l'altra, l'altra cara de la moneda ha estat la negociació bipartida, amb la patronal, en la primera etapa de la qual vam poder renovar l'AIC, però que es va extingir fa 4 anys. És un mandat sencer, dels dos que jo he dirigit, amb bloqueig patronal, sobretot per culpa de la rivalitat entre les dues patronals catalanes pel que fa a com establir la seva participació representativa i majoritària dintre del món econòmic del país.

També semblava, fa 8 anys, que l'economia de plataforma havia de fraccionar les relacions laborals. Es pensava que els sindicats havien quedat fora de la realitat laboral del moment, que la digitalització establiria un nou marc, però era una entelèquia: el conflicte capital-treball no havia canviat. Les plataformes són un focus de precarietat absoluta, que cal organitzar, dotar de conveni, etc. Ho hem fet amb els riders, amb les càrnies i amb les treballadores de la llar. I també normativament, fent efectiu el Conveni 189 de l'OIT. D'aquella capacitat de resistir s'ha passat a un moment d'ofensiva. No hi ha cap organització que pugui fer el que fa el sindicat. No hi ha cap altre sindicat que pugui plantejar-ho.

— **Què és el que et sap més greu no haver pogut fer?**

Que no hàgim pogut plantejar una reconstrucció real del contracte social per al segle XXI. Penso en les mancances que tenen els sistemes d'educació i de salut, i, sobretot, en el pilar de la dependència, que no s'ha desenvolupat de manera pública i que s'ha fet recaure sempre en les dones. I, també, no haver pogut evitar el tancament de la Nissan.

M'agradaria que el
sindicat segueixi
llegint perfectament
el moment, la societat
catalana i el món del
treball

— **Aquest tancament et va tocar de ple, no?**

Vaig fer molts esforços els anys anteriors per evitar-ho: vaig trucar a tothom, vaig anar fins i tot als nuclis de decisió de la multinacional per intentar convèncer-los... No defujo responsabilitats, però ens vam trobar en un moment polític en què el Govern de l'Estat va estar sotmès a tres eleccions en un any...

— **Es pot agafar mai distància del tot quan estàs negociant el tancament de la teva pròpia empresa?**

Emocionalment t'afecta. És on has crescut i t'has fet sindicalista, i on tens els companys i les companyes: saps que pateixen, saps com es diuen els seus fills... No dic que et condicioni, però sí que t'afecta. I, encara que no hagués estat així, cal dir que va ser la crisi d'empresa més important que ha tingut Catalunya en la seva història. Hauria estat una situació molt dura igualment. Malgrat això, penso que és una història d'èxit, que no ha estat prou explicada. És un deute que té el sindicat amb ell mateix, perquè és una manera de fer les coses que ha deixat petjada. En la proposta de la futura llei d'indústria, s'hi veu l'empremta del conflicte de la Nissan, amb l'apartat que parla de les obligacions empresarials multinacionals. O quan jo començo a veure la marca Ebro en alguns concessionaris o els models de Chéri corrent pels carrers i sé que els munten els meus companys i companyes. És una història d'èxit, que encara està per acabar, però déu-n'hi-

do quina lluita, amb una vaga de 95 dies durant una pandèmia amb la societat confinada...

— I el teu futur on és?

Confio que al sindicat. Encara tinc moltes coses al cap que el sindicat i la classe treballadora necessiten articular. Aquesta experiència de gaudir de la millor talaia que té la societat catalana, que ha estat el millor regal que se li pot fer a una persona a la vida, la vull posar a disposició de l'organització. Ara arriba una etapa diferent, i no em toca liderar projectes, em toca ser-ne part.

— Què t'agradaria per al futur de CCOO de Catalunya?

M'agradaria que el sindicat segueixi llegint perfectament el moment, la societat catalana i el món del treball, amb els peus ben propers al terreny, per no perdre mai el contacte directe amb qui t'ha de mostrar realment allò que vols organitzar. El sindicat té eines per poder reforçar encara més això. I m'agradaria que poguéssim trobar els consensos de seguir impulsant un model organitzatiu en què les energies de moltes, moltíssimes, milers de persones, millorin la vida de la classe treballadora. Hem de tenir la gent allà on és la gent, amb la gent, i fer del sindicat una cosa de les persones, i no per a les persones. 📌